

УДК 811.111:159

DOI <https://doi.org/10.32782/folium/2025.6.14>

ВІДТВОРЕННЯ ОБСЦЕННОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «CYBERPUNK: EDGERUNNERS»

Ірина Матіяш-Гнедюк

кандидат філологічних наук, доцент,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0000-0001-8613-4859

iryna.matiiashhnediuk@pnu.edu.ua

Михайло Курляк

магістрант кафедри англійської філології,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0000-0003-1166-5457

Ключові слова:

*аудіовізуальний переклад,
субтитрування, дубляж,
обсценна лексика, цензура,
адаптація, культурна
відповідність.*

Стаття присвячена дослідженню перекладу обсценних лексичних одиниць у сучасному серіалі-антиутопії «Cyberpunk: Edgerunners» з англійської на українську мову, що має важливе значення для перекладознавчої науки загалом та зокрема аудіовізуального перекладу. Автори аналізують лайливі слова та розглядають їх українські еквіваленти подані в українських субтитрах до серіалу.

У дослідженні використано методи опису, порівняння, суцільної вибірки, трансформаційного аналізу, що дозволяє забезпечити якість результатів і точність висновків. Основну увагу приділено поняттям кінодискурсу, субтитруванню, що є важливими для розуміння загальної проблематики передачі іншомовного тексту українською мовою в обмеженому просторі субтитрів. Автори наводять результати емпіричних досліджень звукової доріжки серіалу в оригінальній мові та її відтворення українською мовою у субтитрах, які демонструють, що у перекладача було непросте завдання відтворити особливості кіберпанкового світу, переповненого кримінальними елементами, нецензурними виразами та технологічними новотворами, якими рясніє кінотекст. Аналізуючи офіційний український переклад, стаття виявляє випадки прямих еквівалентів, евфемізацій, пом'якшень, а також випадки цензурування у субтитрах українською мовою. Окрему увагу приділено балансу між передачею емоційного забарвлення та відповідністю нормам цільової аудиторії. Крім того, дослідження розглядає вплив культурного контексту та жанрових особливостей серіалу на вибір перекладацьких рішень. Робота також аналізує специфіку перекладу ненормативної лексики у сфері кіберпанку та його відмінності від традиційних жанрів. У результаті дослідження виявлено, що українські перекладачі вдаються до комбінованих стратегій, які забезпечують як автентичність, так і прийнятність тексту для глядачів. Робота є внеском у дослідження аудіовізуального перекладу та відкриває нові перспективи для подальших досліджень у сфері адаптації ненормативної лексики в медіа, а також для розробки методичних рекомендацій з перекладу емоційно забарвленої лексики.

UKRAINIAN TRANSLATION OF OBSCENE LEXICAL UNITS IN THE TV SERIES «CYBERPUNK: EDGERUNNERS»

Iryna Matiash-Hnediuk

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Mykhailo Kurliak

*Master's Student,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Key words: *audiovisual translation, subtitling, dubbing, obscene lexical units, censorship, adaptation, cultural conformity.*

The article explores the translation of obscene lexical units in the modern dystopian series *Cyberpunk: Edgerunners* from English into Ukrainian, which is of significant importance for translation studies in general and audiovisual translation in particular. The authors analyze profane language and examine its Ukrainian equivalents presented in the series' Ukrainian subtitles.

The study employs descriptive, comparative, continuous sampling, and transformational analysis methods, ensuring the quality of results and the accuracy of conclusions. Particular attention is given to the concepts of film discourse and subtitling, which are crucial for understanding the general problem of conveying foreign-language text in the limited space of subtitles. The authors provide the results of empirical studies of the series' original audio track and its reproduction in Ukrainian subtitles, demonstrating that the translator faced the challenging task of rendering the cyberpunk world's distinctive features – filled with criminal elements, profanities, and technological neologisms – abundantly present in the film text. By analyzing the official Ukrainian translation, the article identifies cases of direct equivalents, euphemizations, mitigations, as well as instances of censorship in the Ukrainian subtitles. Special attention is paid to balancing emotional expression with adherence to the norms of the target audience. Additionally, the study explores the influence of cultural context and genre-specific features of the series on translation choices. The research also examines the peculiarities of translating obscene language in cyberpunk and its differences from traditional genres. The study concludes that Ukrainian translators employ combined strategies that ensure both authenticity and acceptability for viewers. The work contributes to audiovisual translation research and opens new perspectives for further studies in the adaptation of obscene language in media, as well as for developing methodological recommendations for translating emotionally charged vocabulary.

Вступ. Невпинне зростання популярності кінематографу та медіакультури сприяє розвитку та розширенню меж лінгвістики та перекладознавства. Вплив аудіовізуального контенту на суспільство зумовлює формування нових напрямів досліджень, серед яких особливе місце займають кінодискурс, кінотекст та кінодіалог. Ці явища не лише розширюють горизонти перекладознавчих студій, але й потребують комплексного аналізу, який враховує поєднання тексту, аудіо та відеоряду. Аудіовізуальний переклад є міждисциплінарною сферою, яка вимагає нового підходу та ретельнішого аналізу з боку наукової спільноти.

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну значно активізувався розвиток

культурної сфери. Іноземні компанії стали приділяти більше уваги українським перекладам, а вітчизняні компанії почали замінювати російськомовний продукт україномовним. Завдяки цьому зросла кількість можливостей для легального перегляду фільмів, серіалів та анімаційних проєктів на міжнародних стрімінгових платформах, таких як Netflix та Apple TV, а також на вітчизняних ресурсах, серед яких Megogo, Київстар ТБ, Sweet.TV тощо. Відповідно, сфера аудіовізуального перекладу набуває дедалі більшої актуальності, зростає попит на фахівців, які спеціалізуються на субтитруванні, адаптації субтитрованого перекладу для закадрового озвучення або дубляжу.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом дослідження підбрано науково-фантастичний, анімаційний, драматичний телесеріал «*Cyberpunk: Edgerunners*» (2022), створений Хіроюкі Імаїші японською студією «Trigger» на замовлення стрімінгової платформи «*Netflix*» та ігрового розробника «*CD Projekt RED*». Український субтитрований переклад створений на замовлення «*Netflix*» невідомим перекладачем. Для дослідження підбрано такі методи: 1) описовий метод, який застосований для опису ключових понять та певних аспектів перекладу; 2) метод суцільної вибірки, який застосований для формування матеріалів дослідження; 3) порівняльний метод, який використовувався для порівняння текстів оригіналу та перекладу задля виявлення перекладацьких трансформацій; 4) метод трансформаційного аналізу, який допоміг визначити перекладацькі зміни під час перекладу кінотексту.

Результати та обговорення. Теоретичною базою для дослідження аудіовізуального перекладу слугують праці як українських, так і зарубіжних дослідників: А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева (Гудманян, Сітко, Єнчева, 2017), О. В. Бабенко, І. О. Королік (Бабенко, Королік, 2010), Ю. М. Великорода (Великорода, Тороній, 2023), Т. П. Андрієнко (Андрієнко, 2014), О. Я. Дойчик (Дойчик, Бендак, 2023), Х. Басіл, Д. Мундай (Basil & Munday, 2014), Я. Іварсон та М. Керол (Ivarsson & Carroll, 1998), Х. Готліб (Gottlieb, 1998), Х. Діаз Сінтаз та А. Ремаель (Díaz Cintas & Remael, 2007), Т. В. Кропінова (Кропінова, 2009), В. Конкульовський (Конкульовський, 2011), О. М. Медвідь, А. А. Часовських (Медвідь, Часовських, 2015), Ж.-П. Віне та Ж. Дарбенсьє (Vinay & Darbelnet, 2000).

Кіно є полісеміотичним феноменом, що інтегрує різні системи комунікації та передає інформацію за допомогою мови, візуальних зображень та музики. Фільм, як соціально-мовний твір, втілює та поширює культурні цінності, що підтверджується дослідженнями О. Орехової (2013: 165) та М. Кроніна (2009: 94). Дослідження кінотексту та кінодискурсу є важливим напрямом у сучасній лінгвістиці. Кінотекст розглядається як колективний продукт, що створюється сценаристами, режисерами, операторами, композиторами та акторами (Шахновська & Кондратьєва, 2019: 96–97).

Перші публікації, присвячені аудіовізуальному перекладу, з'явилися в 1950-х та 1960-х роках, однак справжній інтерес до цієї теми виник на початку 1990-х. Аудіовізуальна комунікація передбачає одночасне використання акустичних і візуальних каналів (Karamitroglou, 2000: 101). П. Забалбискоу виокремлює чотири типи знаків в аудіовізуальному контенті: аудіо-вербальні,

аудіо-невербальні, візуально-вербальні та візуально-невербальні (Zabalbeascoa, 2008: 24). Ця полісеміотична природа створює додаткові труднощі для перекладачів (Gottlieb, 1998: 245).

Тактику перекладу науковці визначають як системно організовану сукупність перекладацьких операцій, спрямованих на вирішення певного завдання, спираючись на обрану стратегію перекладу (Андрієнко, 2014). Загалом перекладачі диференціюють два різновиди перекладу: прямий (direct), або дослівний, та непрямий (oblique). Усередині кожного з них виділяють декілька тактик. Так, Ж.-П. Віне і Ж. Дарбенсьє до прямого перекладу відносять запозичення (borrowing), калькування (calque) і дослівний переклад (literal translation), а до непрямого – транспозицію (transposition), модуляцію (modulation), еквіваленцію (correspondence) та адаптацію (adaptation) (Vinay & Darbelnet, 1995: 31; Дойчик & Бендак, 2023: 28).

Одним із ключових термінів у сфері аудіовізуального перекладу є мультимедійна локалізація, яка охоплює SDH (субтитри для осіб з порушеннями слуху) та AD (аудіоописи) (Díaz Cintas & Orero & Remael, 2007). Загалом аудіовізуальний переклад включає субтитрування, закадрове озвучення та дубляж (Díaz Cintas, 2009: 195). Субтитрування передбачає накладання письмового перекладу на відеоряд, що дозволяє зберегти оригінальну звукову доріжку. За теорією Х. Діаз Сінтаз та А. Ремаель (Díaz Cintas & Remael, 2007), субтитри відтворюють діалоги, текстові елементи та звукові ефекти.

Субтитрування має чіткі часові обмеження, які регулюють швидкість читання: 180 слів на хвилину або 17 символів на секунду (Díaz Cintas, 2008: 97). Відповідно до вимог Netflix, субтитри мають обмежену кількість рядків, що може призводити до втрати інформації (Karamitroglou, 2000; Díaz Cintas & Remael, 2007). Згідно з офіційними вимогами до субтитрування компанії Netflix, максимальна кількість рядків субтитрів – два, а максимальна кількість символів у рядку не повинна перевищувати 42 символи (Великорода & Тороній, 2023: 43). Це вимагає застосування стратегій компресії та адаптації, які є невід'ємною частиною перекладацької тактики (Андрієнко, 2014).

Сучасна лінгвістика характеризується поступовим відходом від вивчення мови як абстрактної системи, зосереджуючись радше на дослідженні її функціональних проявів (Ерліхман & Кульчицька, 2022: 92). Текст відображає мовні, соціальні та культурні особливості, але переклад ускладнюється відсутністю еквівалентів. Художній переклад чутливий до суспільно-політичних змін. Одна з головних проблем – слова чи фрази,

настільки вкорінені в мові оригіналу, що неможливо знайти точний аналог (Великорода & Клюка, 2018: 91). Загалом, аудіовізуальний переклад є комплексною сферою, що вимагає спеціалізованих знань та адаптивних стратегій.

Лайлива лексика відіграє ключову роль у формуванні характерів персонажів та наданні діалогам додаткової емоційної виразності. Відтворення обценної лексики у процесі перекладу є однією з найскладніших задач для перекладача, оскільки потребує ретельного балансування між збереженням семантичного змісту, емоційного забарвлення та культурної прийнятності. У ході адаптації тексту з однієї мови на іншу ненормативна лексика зазнає трансформації, що відображає соціокультурні норми та стилеві особливості мовленнєвої поведінки цільової аудиторії.

Перейдемо до аналізу підходів до передачі обценної лексики в українському перекладі серіалу «Cyberpunk: Edgerunners». Зокрема, розглянемо, які стратегії були застосовані у субтитрованій версії для досягнення належного ефекту на глядача, а також які принципи дотримані для збереження або пом'якшення грубої лексики.

З перших секунд першої серії простежується чітка тенденція до евфемізації та пом'якшення обценної лексики в українському перекладі. Наприклад:

<i>It just had to fucking rain...</i>	<i>Ще цей клятий дощ...</i>
--	------------------------------------

У перекладі можна спостерігати менш агресивну передачу лексеми *fucking* через варіант «клятий». Попри пом'якшення, цей еквівалент зберігає негативний відтінок, що відображає незадоволення персонажа. У цьому випадку перекладач застосував тактику евфемізації, яка передбачає заміну грубих та обценних виразів на менш інтенсивні аналоги, зберігаючи при цьому їхню емоційну маркованість.

Використання цієї стратегії дає змогу:

– передати семантичне та прагматичне навантаження вислову, забезпечуючи автентичність емоційної реакції персонажа;

– врахувати мовні та культурні норми української мови, де надмірно груба лексика в субтитрах може виглядати стилістично невиправданою.

У подальшому аналізі розглядаються додаткові приклади перекладу *fucking*, щоб простежити кореляцію між вибором еквівалентів та контекстом, у якому вжито ту чи іншу репліку.

Fucking monster.	Чудовисько.
Except the moment I paid, she fucking ghosted.	Правда, щойно я заплатив, вона зникла.
Fucking tired of being ignored!	Бляха! Та послухай мене!
Take your fucking foot off her!	Забери свою грьобану ногу!

У першому прикладі застосовано тактику опущення, коли обценна лексема *fucking* не була передана у перекладі. Ймовірно, згідно перекладача варіант «чудовисько» сам по собі достатньо передає емоційне забарвлення для українського глядача. Водночас це могло бути свідомим рішенням, спрямованим на пом'якшення іноземного контенту відповідно до сприйняття української аудиторії.

У другому прикладі лайливе слово також було вилучене. Ймовірно, це пояснюється швидким темпом репліки в оригіналі, що спонукало перекладача оптимізувати читабельність субтитрів, усунувши менш значущі елементи.

Третій випадок демонструє глибшу адаптацію, коли репліка зазнала повного переосмислення. Вигук *Tired of being ignored* було передано як заклик до дії – «Та послухай мене!». Така трансформація зробила репліку більш природною для українського слухача, зберігаючи її комунікативний намір. Англійський прислівник *fucking*, що в оригіналі підсилював *tired*, у перекладі набув самостійного вигляду – «Бляха!», що відображає емоційне напруження персонажа.

Четвертий приклад містить дослівний переклад: *fucking* було передано як «грьобаний». Такий варіант зберігає лайливе забарвлення, проте звучить менш агресивно порівняно з прямим обценним відповідником. Це дозволяє передати емоційне обурення персонажа, уникаючи надмірної грубості.

Оскільки серіал містить значну кількість ненормативної лексики, наступним етапом аналізу стали переклади типових для англійської аудиторії висловів *damn* та *goddamn*, які виражають розчарування та роздратування.

<i>Still can't believe it... Eight times in one goddamn day.</i>	<i>Мені досі не віриться. Вісім разів за один день.</i>
---	---

Наступний приклад використання тактики опущення зі словом «*goddamn*» для передачі роздратованості персонажів.

Damn it, Faraday... <i>Nothing is going according to plan.</i>	Клятий Фарадей... Ми так не домовлялися.
Damn. They just keep coming!	Прокляття. Вони пруть і пруть!
Hot damn! He just mowed a small squad down!	Здури́ти! Він ліквідував їх одним махом!

Переклад *Damn* як «Клятий» у першому прикладі є показовим прикладом адаптації, що передає емоційне забарвлення та розмовний характер оригіналу. В англійській мові *Damn* часто виражає роздратування або розчарування, і вживання «Клятий» вдало передає ці почуття в українському контексті. Це слово широко використовується

в розмовній мові, зберігаючи необхідний рівень емоційної експресії та відповідність ситуаціям, де персонаж прагне висловити невдоволення або злість.

У другому прикладі *Damn* позначає момент фрустрації персонажа у відповідь на повторювану загрозу чи тиск. Переклад «Прокляття» зберігає загальний негативний відтінок, однак має більш формальне звучання порівняно з оригіналом. Це слово видається дещо архаїчним або книжним у розмовній українській мові. Враховуючи кіберпанковий контекст, природнішими відповідниками могли б бути «Чорт» або «До біса», що краще передають інтенсивність емоційного навантаження та сприймаються органічніше для сучасної української аудиторії.

Третій приклад демонструє адаптацію фрази *Hot damn!* як «Здуріти!», що вдало відображає емоційне захоплення або шок. Такий варіант звучить динамічно та сучасно, відповідаючи стилістиці кіберпанкового світу. Вигук «Здуріти!» природно передає емоційну реакцію персонажа, уникаючи формальності чи надмірного пафосу, а також створює ефект несподіваного здивування або захвату.

Наступним об'єктом аналізу стало слово *bitch*, одне з найпоширеніших обценних виразів в англійській лексиці.

<i>This weekend the bitch is going down in round one.</i>	Цього тижня М'ясничка ляже в першому раунді.
<i>Bitch got no juice!</i>	У сучки закінчилися набой!
<i>This chairjock bitch should feel grateful to be kissing the ground.</i>	Ця підступна лярва зараз цілує землю під моєю ногою.

У серіалі зафіксовано значну кількість випадків уживання цього слова, проте для демонстрації перекладацьких стратегій обрано три ключові приклади. Вони репрезентують різні підходи до перекладу, зберігаючи при цьому вихідну семантику та прагматичне навантаження оригіналу.

У першому прикладі *the bitch* було передано як «М'ясничка», що свідчить про застосування перекладацької тактики модуляції. Перекладач ухвалив рішення замінити лайливе звертання на прізвисько головної героїні, вже знайоме аудиторії. Такий підхід посилює асоціативний зв'язок із персонажем і додає текстові індивідуальності. Лексема «М'ясничка» відображає риси жорстокості та сили, що добре вписується в кіберпанковий або бойовий контекст, оскільки натякає на «безжалісність» або «крутість», асоційовані з героїнею. Водночас оригінальне *bitch* у цьому випадку виконує функцію зневажливого номінування, що надає висловлюванню саркастичного або зверхнього забарвлення. Переклад «М'ясничка» радше функціонує як персональний псевдонім

і не містить вираженої негативної конотації. Для точнішої передачі тональності *bitch* доцільніше було б використати стилістично відповідну лайку, наприклад, «стерво».

У другому прикладі реалізовано стратегію дослівного перекладу. Відтворення *bitch* у формі «сучка» зберігає оригінальну зневажливості і образливий характер висловлювання, підкреслюючи негативне ставлення до персонажа. Цей варіант ефективно передає тональність репліки, оскільки «сучка» має аналогічний рівень грубості й експресивності, що робить переклад релевантним у межах неформального діалогічного мовлення.

У третьому прикладі слово «лярва» використано як еквівалент *bitch* для передачі зневаги й негативного ставлення. Його функція в структурі діалогу полягає в посиленні образливості висловлювання, що узгоджується з контекстуальними вимогами. Перекладацька тактика дослівного перекладу в цьому випадку супроводжується ретельним добром відповідника, що забезпечує природність репліки у межах стилістичних норм персонажного мовлення.

Аналізовані приклади свідчать про те, що перекладач застосовував варіативний підхід до адаптації, коригуючи вибір лексем відповідно до контексту діалогів.

Наступним об'єктом аналізу стало слово *shit*, яке належить до частотних елементів англійського обценного лексикону. Його базове значення – «лайно», проте вживання *shit* охоплює широкий спектр переносних інтерпретацій. Далі буде розглянуто три випадки його вживання у діалогах серіалу.

<i>Enough of this shit.</i>	Стули пельку.
<i>Shit off the shelf's not gonna cut it. It'll cost ya.</i>	Звичайне лайно тут не прокнає. Це буде дорого. Бабло є?
<i>Again?! Shit, the meds are wearing off faster...</i>	Знову? Чорт, ліки дедалі менше діють...

Перший приклад ілюструє адаптацію, у якій перекладач свідомо відмовляється від дослівного перекладу на користь фрази, що точніше передає тональність та прагматичне навантаження репліки в українській мові. Оригінальне *Enough of this shit* у буквальному перекладі могло б звучати як «Досить цього лайна» або «З мене цього досить». Однак український варіант «Стули пельку» зосереджує увагу на припиненні розмови та виконує функцію різкого й категоричного припинення небажаної поведінки. Це типова для української розмовної мови фраза з експресивним відтінком, яка органічно вписується в комунікативний контекст. Таким чином, переклад здійснено за допомогою адаптації, що забезпечує адекватну передачу

змісту та емоційного забарвлення вислову в культурно релевантний спосіб.

Другий приклад демонструє дослівний переклад *shit* через повноцінний український еквівалент «лайно». Оскільки лексема «лайно» відтворює ту саму семантичну та стилістичну характеристику, що й *shit* в англійській мові, перекладач не вдається до адаптації чи заміни, а зберігає лексичну ідентичність оригіналу. Це дозволяє передати грубість та негативний підтекст репліки без втрати прагматичного навантаження.

У третьому прикладі *Shit* функціонує як емоційний лайливий вигук, типовий для англomовного мовлення. Його перекладено українським відповідником «Чорт», який ефективно передає розчарування чи фрустрацію персонажа. Такий варіант зберігає інтенсивність емоційного забарвлення та звучить природно в українському контексті. Завдяки цьому переклад відповідає комунікативним нормам мови й зберігає експресивну силу оригіналу.

Також розглянемо інтерпретації слова «hell» у лайливих випадках.

<i>What the hell? Hey! Wait!</i>	<i>Що? Якого біса? Чекайте!</i>
<i>Whoa! The hell are these specs?!</i>	<i>Ого! Ніфіга собі характеристики!</i>
<i>The hell is your problem?</i>	<i>У чому проблема?</i>

Перший приклад демонструє використання перекладацької тактики модуляції. В оригінальній фразі *What the hell?* лексема *hell* виконує функцію підсилення, надаючи вислову додаткової різкості та емоційного забарвлення. В українському перекладі це реалізовано через фразу «Що? Якого біса?», де «біса» є природним відповідником, що зберігає експресивність та інтонаційний малюнок оригіналу. Уживання «біса» замість буквального «пекла» є стилістично виправданим, оскільки саме цей вислів є усталеним в українській мові та точно передає емоційну реакцію здивування й обурення.

Другий приклад ілюструє застосування перекладацької тактики адаптації, спрямованої на максимальну природність і експресивність репліки в україномовному контексті. Вислів *The hell* в оригіналі посилює здивування та шок, додаючи емоційного підкреслення до питання. Натомість у перекладі використано варіант «Ніфіга собі», який є органічним українським розмовним еквівалентом, що зберігає інтенсивність емоційного реагування персонажа. Варіанти з «біса» або «пекло» в цьому випадку були б менш вдалим, оскільки не відповідали б характеру усного мовлення та природності вислову в українській мові.

Третій приклад демонструє стилістичну нейтралізацію лайливого виразу, коли в перекладі залишено лише саме питання, без додаткового експресивного компонента. Проте, враховуючи аудіовізуальну природу матеріалу, емоційне забарвлення репліки зберігається завдяки невербальним засобам: інтонації персонажа, його міміці та жестам. Такий підхід відображає компромісне рішення перекладача, що балансує між збереженням емоційного навантаження й адаптацією до мовних норм цільової аудиторії.

Висновки. Анімаційний серіал *Cyberpunk: Edgerunners* характеризується великою кількістю нецензурної лексики, що зумовлено його жанровою специфікою та криміналізованим світом, у якому розгортаються події. Перекладач застосував креативний підхід до передавання таких мовних засобів: у більшості випадків він намагався максимально точно відтворити суть реплік, однак іноді вдавався до пом'якшення або навіть повного усунення лайливих елементів залежно від контексту та загальної стилістики перекладу.

Подальші дослідження можуть зосередитися на порівняльному аналізі перекладу лайливих слів у різних мовних парах, що дозволить виявити універсальні та специфічні стратегії їх передачі. Важливим напрямом є також дослідження впливу культурних та соціальних чинників на вибір перекладацьких рішень щодо ненормативної лексики, зокрема в контексті аудіовізуального перекладу. Перспективним є застосування методів корпусної лінгвістики для аналізу варіативності перекладу лайливих слів у різних жанрах текстів, таких як література, кіно та серіали. Крім того, майбутні дослідження можуть охопити аналіз реакції аудиторії на переклад ненормативної лексики з урахуванням цензурних обмежень та сприйняття різними соціальними групами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієнко, Т. П. (2014). Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*, 3, 13–17.
2. Бабенко, О. В., & Королік, І. О. (2010). Трансформаційні процеси в перекладі. *Науки. Теорія і практика*, 100–102.
3. Великогорода, Ю., & Клюка, В. (2018). Переклад авторських неологізмів у кінематографі. Тактики перекладу засобів реалізації авторської картини світу (на матеріалі кінофільму «Великий дружній велетень»). *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 3, 90–95.

4. Великорода, Ю., & Тороній, Д. (2023). Відтворення авторської картини світу в аудіовізуальному перекладі: дублювання та субтитрування (на матеріалі перекладу серіалу «Відьмак»). *Folium*, спецвипуск, 40–47. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.3.5>
5. Гудманиян, А. Г., Сітко, А. В., & Єнчева, Г. Г. (2017). Вступ до перекладознавства. Вінниця: Нова Книга.
6. Дойчик, О. Я., & Бендак, Ю. О. (2023). Особливості відтворення ідіостилю Дж. Гріна в українському перекладі (на матеріалі романів «Paper Towns» та «The Fault in Our Stars»). *Folium*, 2, 26–33. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.2.4>
7. Ерліхман, А. М., & Кульчицька, О. О. (2022). Лексико-стилістичні засоби формування образу головного персонажа у романі Джонатана Сафрана Фоера “Extremely Loud and Incredibly Close”. *Закарпатські філологічні студії*, 25, 92–98.
8. Конкульовський, В. (2011). Про специфіку роботи перекладача кінотекстів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 14, 241–244.
9. Кропінова, Т. В. (2009). Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об’єкта. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки: Мовознавство*, 6, 407–412.
10. Медвідь, О. М., & Часовських, А. А. (2015). Відтворення лінгвостилістичних особливостей кінотексту при дублюванні англomовних фільмів українською. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 212, 237–241.
11. Орехова, О. І. (2013). Теоретичні засади кіноперекладу: історичний аспект. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*, 3, 164–170.
12. Шахновська, І. І., & Кондратьєва, О. В. (2019). Прагматична адаптація під час перекладу англomовних анімаційних фільмів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*, 40, 96–99.
13. Basil, H., & Munday, J. (2014). *Translation Theories*. London & New York: Routledge.
14. Cronin, M. (2009). *Translation goes to the Movies*. New York: Routledge.
15. Díaz Cintas, J. (2008). *The didactics of audiovisual translation*. Amsterdam: John Benjamins.
16. Díaz Cintas, J., Orero, P., & Remael, A. (2007). *Media for All: Subtitling for the Deaf, Audio Description, and Sign Language*. Amsterdam & New York: Rodopi.
17. Díaz Cintas, J., & Remael, A. (2007). *Audiovisual Translation: Subtitling* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315759678>
18. Gottlieb, H. (1998). Subtitling. In M. Baker (Ed.), *Routledge Encyclopaedia of Translation Studies* (pp. 244–248). London: Routledge.
19. Ivarsson, J., & Carroll, M. (1998). *Subtitling*. Simrishamn: TransEdit.
20. Karamitroglou, F. (2000). *Towards a Methodology for the Investigation of Norms in Audiovisual Translation*. Amsterdam: Rodopi.
21. Vinay, J. P., & Darbelnet, J. (1995). *Stylistique comparée du français et de l’anglais: Méthode de traduction* (J. C. Sager & M. J. Hamel, Eds.). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
22. Zabalbeascoa, P. (2008). The nature of the audiovisual text and its parameters. In J. Díaz Cintas (Ed.), *The Didactics of Audiovisual Translation* (pp. 21–38). Amsterdam: John Benjamins.

Отримано: 31.03.2025

Прийнято: 25.04.2025